

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 18228-2023

Medewerker	:	Jolanda Pierik
Team	:	Projectmanagement en Advies
Datum	:	8 mei 2023
Portefeuillehouder	:	Wethouder M. Blind en wethouder J. Compagner

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Brief Provinciale Regietafel 18622-2023</p> <p>☒ Organogram Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland 18622-2023</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ anders, nl. --</p> <p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Instellen Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland</p>

ADVIES AAN burgemeester en wethouders

1. Akkoord gaan met het instellen van een Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland voor het voeren van bestuurlijke regie op het structureel, integraal en wendbaar realiseren van de opgaven op het gebied van vluchtelingen in IJsselland.
2. Akkoord gaan met de opdracht voor en samenstelling van de Regionale Regietafel.
3. Wethouder Blind en wethouder Compagner namens de gemeente Olst-Wijhe af te vaardigen naar de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland.

SAMENVATTING

In 2022 werd de opvang van Oekraïense ontheemden, de huisvesting van statushouders en het organiseren van (crisis)(nood)opvang voor asielzoekers grotendeels gerealiseerd via een crisisaanpak met de daarbij behorende bestuurlijke verantwoordelijkheden van de burgemeesters. In de loop van 2023 zal naar verwachting de opvang van diverse groepen vluchtelingen ook formeel een reguliere gemeentelijke verantwoordelijkheid worden. De Tijdelijke Wet opvang Oekraïense ontheemden en de Spreidingswet, beiden in concept, geven hiervoor de wettelijke basis. Daarmee zal de lokaal bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeesters formeel verschuiven naar de colleges van B&W. In de regio IJsselland willen we, vooruitlopend op deze formele verschuiving, nu al vormgeven aan de verbreding van de verantwoordelijkheden naar de colleges. Daarom stellen we voor om de regionale coördinatie op deze opgave zo spoedig als mogelijk, niet meer via het Bestuurlijk Overleg Vluchtelingen (burgemeesters) te laten verlopen, maar een breder samengestelde Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland (RRVIJ) in het leven te roepen. De 11 colleges in IJsselland is gevraagd om in te stemmen met het instellen van deze Regionale Regietafel en de bijbehorende opdrachtformulering en samenstelling.

INLEIDING

Sinds begin 2022 vangen alle gemeenten in IJsselland, met grote inspanning van verschillende organisaties, vele vluchtelingen op. Niet alleen Oekraïners hebben gastvrij onderdak gevonden, maar ook heeft nagenoeg elke gemeente één of meerdere vormen van crisishulpverlening ingericht voor asielzoekers. Daarnaast zijn er grote inspanningen verricht om statushouders te huisvesten. Om deze opgaven goed te kunnen vervullen zijn niet alleen opvanglocaties of huizen nodig, maar ook (huis)artsen, onderwijzers, NT2-docenten, werkgevers en allerlei andere vormen van begeleiding. In 2022 is dit grotendeels via een crisisaanpak gerealiseerd. In 2023 willen we een stap naar voren zetten om uit deze slepende crisissituatie te komen en op zoek te gaan naar structurele, integrale en wendbare oplossingen op het gebied van de opvang van vluchtelingen in onze regio. Veel verschillende partijen zijn nodig voor deze aanpak en daarom willen we in IJsselland gaan werken met een integrale bestuurlijke Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland.

De opdracht voor de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland is:

- 1) Voeren van bestuurlijke regie op de structurele, integrale en wendbare realisatie van de opgaven op het gebied van Vluchtelingen in IJsselland, d.w.z. zorgen voor:
 - o voldoende en kwalitatief toereikende (nood)opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden;
 - o voldoende woningen voor statushouders, inclusief alleenstaande minderjarigen (en Oekraïense ontheemden);
 - o een stabiel en flexibel opvanglandschap voor asielzoekers, inclusief alleenstaande minderjarigen conform de Uitvoeringsagenda¹ en de Spreidingswet²
 - o voldoende toegang tot welzijn onderwijs, zorg, werk en begeleiding
- 2) Afstemmen en agenderen van vragen en voorstellen voor de reguliere regionale overleggen op het gebied van veiligheid (AB VRIJ of DVO), wonen (BO Wonen), arbeidsmarkt, zorg/wmo, onderwijs en/of de 11 colleges en gemeenteraden.
- 3) Afstemmen en agenderen van vragen en reacties voor de VNG-commissies (met name de Tijdelijke commissie Migratie en Asiel), de Provinciale/ Landelijke Regietafels (PRT/ LRT) en evt. andere landelijke gremia
- 4) Sturen op het delen van “Parels” en “Knopen” zodat organisaties niet allemaal het wiel opnieuw hoeven uit te vinden
- 5) Sturen op het vinden van creatieve en onorthodoxe oplossingen waar nodig
- 6) Betrekken relevante netwerkpartners zoals Vluchtelingenwerk, het onderwijs, zorg, werkgeversservicepunt, corporaties, kerken, COA, IND, enz.

De individuele colleges en gemeenteraden zijn en blijven verantwoordelijk voor de lokale besluitvorming. Op veel relevante terreinen wordt echter al samengewerkt (van werkgeversservicepunt tot ISK-klassen, maatschappelijke opvang, leerplicht, Bestuurlijk Overleg wonen enz.). Ook op het gebied van de opvang van Vluchtelingen zien gemeenten de meerwaarde van uitwisseling van best-practices, samen optrekken bij knelpunten, beleidsvoorbereiding en landelijke beïnvloeding.

De Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland wordt samengesteld door (tenminste) één bestuurder uit elk college. Deze bestuurders vormen samen een afspiegeling vanuit de portefeuilles veiligheid, wonen, vluchtelingen, onderwijs, arbeidsmarkt en zorg. De provinciale vertegenwoordiger in de VNG tijdelijke commissie Asiel & Migratie is in elk geval betrokken. De RRVIJ wijst uit haar midden een agendacommissie aan.

De rol van de Provinciale Regietafel Asiel is ook in ontwikkeling, maar de verwachting is dat in Overijssel twee Regionale Regietafels zullen worden ingericht/ blijven bestaan. En dat op Provinciaal niveau de signalen uit de twee regio's worden gebundeld en indien nodig worden doorgespeeld naar de Landelijke Regietafel of andere landelijke gremia. Voor de volledigheid hebben wij de brief die uw college onlangs van de Commissaris van de Koning ontving bijgevoegd. We werken er naartoe dat de beantwoording van de vragen van de PRT/CdK via de RRVIJ worden voorbereid en afgestemd. Maar omdat het streven van de PRT is om op 9 juni een bestuursovereenkomst voor Overijssel vast te stellen en de RRVIJ op

¹ Officiële benaming: “Uitvoeringsagenda Stabilisering en Flexibilisering van de asielketen”

² Officiële benaming: “Gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen”

diezelfde dag voor het eerst bij elkaar komt, zal de beantwoording van deze brief nog door de burgemeesters worden voorbereid via het Bestuurlijk Overleg Vluchtelingen.

BEOOGD RESULTAAT

Door de verschillende bestuurlijke aandachtsgebieden (locaties, huisvesting, veiligheid, onderwijs, zorg, werk, begeleiding) aan één regionale tafel samen te brengen verwachten de 11 gemeenten in IJsselland zowel individueel als gezamenlijk de opgaven op het gebied van vluchtelingen beter te kunnen realiseren.

KADER

In 2022 werd de opvang van Oekraïense ontheemden, de huisvesting van statushouders en het organiseren van (crisis)(nood)opvang voor asielzoekers grotendeels gerealiseerd via een crisisaanpak met de daarbij behorende bestuurlijke verantwoordelijkheden van de burgemeesters. In de loop van 2023 zal naar verwachting de opvang van diverse groepen vluchtelingen ook formeel een reguliere gemeentelijke verantwoordelijkheid worden. De Tijdelijke Wet opvang Oekraïense ontheemden en de Spreidingswet, beiden in concept, geven hiervoor de wettelijke basis. Daarmee zal de lokaal bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeesters formeel verschuiven naar de colleges van B&W.

ARGUMENTEN

1.1 De opvang, inburgering en integratie van vluchtelingen is altijd al een gemeentelijke taak geweest. De instroom is echter moeilijk voorspelbaar en vaak afhankelijk van geopolitieke gebeurtenissen (zoals bijv. de oorlog in Oekraïne). De opgave is dus niet nieuw, maar de uitdaging zit vooral in het vormgeven van een structurele manier van organiseren van de opvang die wendbaar is en kan meebewegen met de fluctuaties in de instroom.

2.1 Zowel de opdracht als samenstelling van de Regionale Regietafel kunnen nog worden bijgesteld als de opgave daarom vraagt. We zien deze opdracht en samenstelling als het best passend voor dit moment. We willen de regietafel echter ook de ruimte geven om, indien nodig, op basis van voortschrijdend inzicht aanpassingen voor te stellen als dat nuttig is voor het realiseren van de opgave.

DRAAGVLAK

Niet van toepassing

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing

RISICO'S (financieel/juridisch)

1. **Alleen regionale inspanning lost het landelijk probleem niet automatisch op**

Pas als alle provincies en regio's voldoende opvangplekken voor Oekraïners en AZC-plekken leveren en alle gemeenten voldoen aan hun Taakstelling Huisvesting Statushouders is de opvang van vluchtelingen landelijk gezien geen acuut probleem meer. Het risico dat er, ondanks al onze inspanningen toch nog échte crisisnoodopvang nodig is, is met deze aanpak nog niet weg.

2. **De opdracht en/of samenstelling van de Landelijke en Provinciale Regietafel asiel is ook in ontwikkeling**

Ook landelijk wordt volop nagedacht over de governance van het vluchtelingenvraagstuk en de daarbij behorende coördinatie- en informatiestructuur. Zo willen de Veiligheidsregio's landelijk gezien hun rol vanuit de crisisstructuur zo snel mogelijk "warm" overdragen aan een reguliere structuur. Die is in ontwikkeling maar formele besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. Vooruitlopend daarop willen wij als regio al wel starten met een Regionale structuur die past bij onze regio en onze manier van samenwerken. Indien nodig verwachten we vandaar uit te kunnen bijstellen als de landelijke en/of provinciale structuren daar aanleiding toe geven.

3. **Het organiseren van échte crisisnoodopvang behoort níet tot de verantwoordelijkheid van de RRVIJ**

Hiermee bedoelen we de situatie dat er binnen één of enkele dagen een sporthal of vergelijkbare locatie voor enkele dagen moet worden ingericht. Dit blijft een reguliere taak waartoe de crisisorganisatie van Veiligheidsregio en gemeenten maximaal zijn toegerust en waarvoor de burgemeesters bestuurlijk verantwoordelijk blijven

4. **De Tijdelijke Wet opvang Oekraïense Ontheemden is nog niet van kracht.**

Dat betekent dat formeel de burgemeesters tot het moment van inwerking treden van de wet, bevoegd blijven voor het organiseren van opvang voor Oekraïners. Toch starten we in deze regio met de RRVIJ omdat we er voldoende vertrouwen in hebben dat in onze regio deze verantwoordelijkheid breed gevoeld wordt aan de voltallige collegeafels.

5. **De ambtelijke ondersteuning van de RRVIJ moet nog worden vormgegeven**

De ambtelijke ondersteuning van het BOV is nu nog grotendeels gebaseerd op de crisisorganisatie uit 2022. Om de bestuurlijke opdracht aan de RRVIJ goed te kunnen ondersteunen is ook een aanpassing/ aanvulling van de ambtelijke ondersteuning nodig. Parallel aan het bestuurlijk besluitvormingsproces en de organisatie van de kick-off van de RRVIJ wordt tegelijkertijd gewerkt aan een optimale ambtelijke ondersteuning. Gelet op de werkdruk in alle deelnemende organisaties zal het zeer waarschijnlijk nog wat tijd kosten voordat we dat optimaal op orde hebben.

Juridisch gezien draagt het college met dit besluit niet haar bevoegdheden over aan de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland. Zij kunnen dus hiermee ons (nog) niet verplichten op door hen gewenste wijze bijvoorbeeld onze woonopgave in te vullen. Het is wel een eerste stap om op te werken naar verdere stappen om deze regio te formaliseren, o.a. door het provinciaal plan asielopvang en de Overijsselse Bestuursvereenkomst.

Nu we uitspreken dat wij instemmen met de opdracht tot het voeren van bestuurlijke regie op o.a. de woonopgave is het wel, bestuurlijke gezien, lastiger om hier later op terug te komen. Wat er onder bestuurlijke regie wordt verstaan blijkt niet uit de nota of de bijgevoegde brief.

In het verslag van de kick-off bijeenkomst van de Regionale Regietafel IJsselland is opgenomen dat gemeenten zelf verantwoordelijk blijven voor eigen beleid en dat goede ambtelijke voorbereiding noodzakelijk is voor gedragen besluitvorming.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Om de Regionale Regietafel goed te kunnen laten functioneren is er ambtelijke ondersteuning nodig. De uitwerking van de benodigde inzet en expertise vergt nog enige tijd en is mede afhankelijk van de wensen van de Regionale Regietafel. De regionale samenwerking wordt gedurende het gehele jaar 2023 bekostigd via het Bekostigingsbesluit eerste opvang ontheemden Oekraïne door veiligheidsregio's. De begroting voor de eerste helft van 2023 is in februari 2023 door het AB van de VRIJ vastgesteld. Wij streven ernaar om het AB in het najaar een geactualiseerde begroting voor de tweede helft van 2023 aan te kunnen bieden waarin de benodigde aanpassingen ten behoeve van de RRVIJ zijn verwerkt.

AANPAK/UITVOERING

Als de colleges instemmen met het instellen van de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland zullen de bestuurders die nu in de Kopgroep WIJS³ vertegenwoordigd zijn het voortouw nemen voor de invulling

³ De opdracht voor de Bestuurlijke Kopgroep Wijs is:

- 1) Zorg dat gemeenten optimaal gefaciliteerd worden en niet allemaal het wiel opnieuw hoeven uit te vinden bij de realisatie van hun ambities
- 2) Breng obstakels in beeld en los ze op: ga met betrokkenen die een (deel van) de oplossing kunnen bieden om tafel en probeer (onorthodoxe) oplossingen te vinden met elkaar
- 3) Verbind de bestaande overleggen op de terreinen van wonen en de asielketen
- 4) Escaleer waar nodig naar landelijke gremia

van de eerste bijeenkomst (Kick-off) van de RRVIJ. Het Bestuurlijk Overleg Vluchtelingen (BOV) blijft in elk geval functioneren tot deze eerste bijeenkomst van de RRVIJ is geweest. Tijdens deze kick-off kan dan bepaald worden vanaf welk moment het stokje definitief kan worden overgenomen. Vanaf dat moment kan het BOV worden opgeheven en zal het AB van de VRIJ nog uitsluitend onderwerpen behandelen die betrekking hebben op de crisisorganisatie en/of onderwerpen op het gebied van veiligheid en bedrijfsvoering. De – tijdelijke - kopgroep WIJS die nu rapporteert aan het BOV, zal zolang als dat nuttig wordt geacht, in stand kunnen blijven ten dienste van de RRVIJ.